

22.08.2019

Спікер – Леся Гапон,
PhD, методист ТКМЦНОІМ

МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА В ІННОВАЦІЙНОМУ ПОЛІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

22.08.2019

ПЛАН

- I. Ключові освітні новації**
- II. Оновлені навчальні програми з УМЛ для 10-11 класів**
- III. Особливості викладання української мови й літератури у 2019-2020 н.р.**
- IV. Аналіз філологічних досягнень у 2018-2019 н.р. і перспектив розвитку 2019-2020 н.р.**

22.08.2019

Якщо ми навчимо дітей тільки того, що знаємо самі, вони всього лиш запам'ятають, як іти нашими слідами.

Життя не вимагає від нас відтворити те, що ми запам'ятали у школі вчора, а хоче, щоб ми розв'язували проблеми, яких не можемо передбачити сьогодні.

Сучасний світ більше не винагороджує нас тільки за те, що ми знаємо,- він винагороджує нас за те, що ми можемо робити з тим, що знаємо.

22.08.2019

Ключові освітні новації

Поняття «**освітня інновація**» (від англ. *innovation*, від лат. *innovatio* – оновлення, зміна) розуміємо як **цілеспрямований процес певних змін** (частково модифікаційних або кардинальних) в освіті (тій чи іншій освітній галузі) на основі соціокультурних викликів постіндустріальної епохи, досягнень психолого-педагогічної науки, вивчення, аналізу й узагальнення передового перспективного досвіду, що **спричинюють професійно-педагогічну дію нової якості**.

Основними показниками освітніх інновацій є:

- **оптимальність** (визначення затрати сил і засобів усіх суб'єктів для досягнення очікуваних навчальних результатів),
- **результативність** (виражається у певній стійкості позитивних результатів діяльності),
- **можливість творчого використання інновацій у масовій практиці, оскільки окремі з них, незважаючи на їх високу результативність, характеризуються великими затратами часу і зусиль учасників, тобто є неефективними**.

Інновація педагогічна – **зміни в змісті й технологіях навчання і виховання, нововведення в професійно-педагогічну діяльність для підвищення її ефективності**

Інновація в навчанні – **уведення нового в мету, зміст, методи і прийоми навчання, організацію професійно-педагогічної діяльності; зміни в стилі мислення**.

22.08.2019

Ключові освітні новації

Актуальні освітні документи

[Закон України “Про освіту” № 2145-VIII від 05.09.2017](#)
[Ключові новації в освіті. Новий Закон України «Про освіту» \(брошура\)](#)

Постанова Кабінету Міністрів України від 07.11.2018 р. № 935 «Про утворення територіальних органів Державної служби якості освіти»

[Концепція розвитку педагогічної освіти \(наказ МОН від 16.07.2018 №776\)](#)

[Типова освітня програма школи II ступеня \(наказ МОН від 20. 04.2018 №405\)](#)

[Типова освітня програма школи III ступеня \(наказ МОН від 20.04.2018 №408\)](#)

22.08.2019

Ключові освітні новації

Актуальні мовні документи

[Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019 року № 2704-VIII](#)

[Український правопис 2019](#)

[Стислий огляд основних змін у новій редакції «Українського правопису»](#)

22.08.2019

Ключові освітні новації

Актуальні освітні новини

Прогнозовані зміни у 2019-2020 н.р.

https://www.schoollife.org.ua/?p=53427&fbclid=IwAR001PRBtOIME461FjhPwZKwgaYbKmxwS3_xhkkU-ydGd5dRfQQWYYFWNFg

Український центр оцінювання якості освіти та Міжнародний фонд «Відродження» за підтримки МОН та Американських рад з міжнародної освіти розробили стратегію розвитку оцінювання у школі до 2030 року

<https://www.pedrada.com.ua/news/4971-rozrobleno-strategyu-rozvitku-otsnyuvannya-u-shkol-do-2030-roku>

22.08.2019

Ключові освітні новації

Актуальні новини

По-перше зросла кількість годин на підвищення кваліфікації - 150 годин. 75 годин вчитель має провести в інститутах післядипломної освіти, які **мають відповідну ліцензію на підвищення кваліфікації**. З 2020 року неурядові організації братимуть участь в загальному підвищенні кваліфікації вчителів. Визнавати освітні програми цих організацій буде педагогічна рада <http://osvita.ua/school/reform/65301/>

Згідно з [Протоколом](#) засідання Ліцензійної комісії Міністерства освіти і науки України від 8 серпня 2019 року №146 цей **Тернопільський комунальний центр науково-освітніх інновацій та моніторингу має право здійснювати підвищення кваліфікації педагогічних працівників** закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти в ліцензійному обсязі 1100 осіб. <https://www.auc.org.ua/novyna/ternopilskyy-komunalnyy-metodychnyy-centr-naukovo-osvitnih-innovaciy-pershym-v-ukrayini?fbclid=IwAR0Zpj9ub0XGnHy7I8rCKpZZXKRpYq2-sjroRt6Hj3DucnJ9GrelSzRX2Sg>

22.08.2019

Оновлені навчальні програми

НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ 2019-2020 н.р.

- Українська мова. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (наказ МОН від 07.06.2017 № 804)
- Українська мова. 10-11 класи. Рівень стандарту (наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407)
- Українська література. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (наказ МОН України від 07.06.2017 № 804)
- Українська література 10-11 клас. Рівень стандарту, академічний рівень (наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407)

22.08.2019

Оновлені навчальні програми

Для створення оновлених навчальних програм враховано:

- Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 23. 11. 2011 р. № 1392)
- Програми з української мови й літератури для 5–9 класів для загальноосвітніх навчальних закладів (2012 зі змінами 2015–2017 рр.)
- Концепцію «Нова українська школа» (2016)
- Закон “Про освіту”(2017)

22.08.2019

Українська мова 10-11 клас

Ключові зміни в програмі УМ

1. Упроваджено **компетентнісний підхід** у навчанні української мови
2. Розроблено пояснювальну записку до програми
3. Конкретизовано завдання навчального предмета
4. Спрощено формулювання тем мовної і мовленнєвої змістових ліній, зокрема мовленнєвознавчих понять
5. **Вилучено рубрики «Культура мовлення», «Правопис»**
6. У переліку очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів виділено знаннєвий, діяльнісний і ціннісний складники
7. Змінено структуру програми: **мовну та мовленнєву змістові лінії синхронізовано**
8. Творчим роботам надано **практичного спрямування**
9. **Включено рекомендовані види роботи** (вибір за учителем)
10. **Вилучено деякі види творчих робіт** (переказ тексту з творчим завданням, стаття на морально-етичну тему публіцистичного стилю, реферат)
11. Додано такий вид роботи, як **есе (довільне розмірковування)**
12. **Вилучено перелік ділових паперів** (протокол, доручення, розписка), **додано розділ «Практична риторика»** (інформаційні (представлення, пояснення, інструкція, повідомлення), діалогічні (бесіда, телефонна розмова, листування), оцінювальні (похвала, осуд, рецензія, характеристика), етикетні (привітання, вибачення) жанри)

22.08.2019

Українська мова 10-11 клас

Змінено назви і послідовність тем

(зазначений у навчальній програмі розподіл годин між розділами вважати орієнтовним)

БУЛО

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО В 10 КЛАСІ (2)	МОРФОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ СТИЛІСТИКИ (9)	МОРФОЛОГІЧНА НОРМА (11)
СТИЛІСТИКА ПРОСТИХ РЕЧЕНЬ (7)	СТИЛІСТИКА СКЛАДНИХ РЕЧЕНЬ (8)	СИНТАКСИЧНА НОРМА (15)
СТИЛІСТИКА РЕЧЕНЬ З РІЗНИМИ СПОСОБАМИ ВИРАЖЕННЯ ЧУЖОГО МОВЛЕННЯ (3)	СТИЛІСТИКА МОВЛЕННЯ (ФУНКЦІОНАЛЬНА) (3)	ПУНКТУАЦІЙНА НОРМА (14)
УЗ. І СИСТ. НАЙВАЖЛИВІШИХ ВІДОМОСТЕЙ З УМ (8) РЕЗЕРВ (6)	ВИДИ РОБІТ (МОВЛЕННЕВА ЗМІСТОВА ЛІНІЯ) (24)	СТИЛІСТИЧНА НОРМА (10)
		РЕЗЕРВ (3)

СТАЛО

МОВНА СТІЙКІСТЬ ЯК КЛЮЧОВА РИСА НАЦІОНАЛЬНОМОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ (1)	ПРАКТИЧНА РИТОРИКА: ЗАСОБИ МОВНОГО ВИРАЖЕННЯ (6)
ПРАКТИЧНА РИТОРИКА: ЖАНРИ МОВЛЕННЯ(10)	

У 10 – 11 класах розділ «Зв'язне мовлення»
замінено розділом «Практична риторика»

22.08.2019

Українська мова 10-11 клас

Синхронізація мовної та мовленнєвої змістових ліній

У мовленнєвій лінії подано перелік рекомендованих видів роботи, формування всіх видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння і письма)

5-9 класи

- аудіювання, читання мовчки та вголос, перекази, твори **передбачено на кожному уроці**
- учитель може на власний розсуд змінювати запропоновані теми і види роботи, але водночас прагнути протягом року рівною мірою приділяти увагу розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності

10-11 класи

- під час вивчення мовних тем учитель має **акцентувати** не на розпізнаванні, класифікуванні мовних явищ, не на мовних розборах, а **на правилах використання мовних одиниць усіх рівнів в усному мовленні й на письмі**, зокрема приділяти увагу труднощам слововжитку, складним випадкам правопису, нормам узгодження мовних одиниць, культурі мовлення)

22.08.2019

Українська мова 10-11 клас

Соціокультурна змістова лінія

Текст потрібно використовувати з метою:

- читання, створення його **інтонаційної карти**, переказування, проведення **словникової роботи**;
- визначення й осмислення теми, основної думки;
- з'ясування ознак і композиційних елементів; визначення стилєвих рис, мети висловлення;
- **співвіднесення мовних засобів із задумом**, типом, жанром і стилем мовлення;
- визначення та обґрунтування типу мовлення; організації групового чи індивідуального **лінгвістичного дослідження**;
- організації самостійної роботи;
- визначення **емоційного впливу на читачів**, слухачів;
- виявлення й маркування певного мовного явища;
- узагальнення певного мовного матеріалу (групування, класифікація, структурування й систематизування);
- формулювання тези, гіпотези, добір аргументів;
- **проведення аналогії з відомими фактами**, прикладами з життя людей, історичними подіями, прислів'ями й афоризмами, творами, цитатами з творів, епіграфами.

22.08.2019

Українська мова 10-11 клас

Соціокультурна змістова лінія

Текст потрібно використовувати з метою:

- пояснення написання й вимови; організації супутнього повторення;
- привернення уваги до тропів; редагування; добору коментарів;
- добору слів і виразів, що сприяють психологічному комфорту, унеможливають конфлікт;
- **видозміни** (розширення, скорочення, збагачення певними одиницями (влучними словами і виразами, синонімами, епітетами, фразеологізмами, тропами), **заміна одних одиниць іншими**, логічне розташування змістових елементів структури тексту);
- виявлення проблеми; виконання логічних операцій (аналіз, синтез, порівняння, зіставлення, висновки);
- осмислення поведінкових зразків героїв тексту й зіставлення їх з поведінковими нормами нашого суспільства;
- **прогнозування психологічного впливу тексту;**
- виявлення прийомів гармонійного спілкування; висловлення власного ставлення до змісту тексту;
- **«переведення» з одного стилю в інший чи в іншу форму (схему, малюнок, таблицю);** створення власного висловлення тощо.

22.08.2019

Українська література 10-11 клас

Структура програми

Курс української літератури в 10–11 класах рівня стандарту сформовано за **тематично-хронологічним принципом**, тобто запропоновано її системне вивчення, розпочате в 9-му класі, але за відповідними знаковими темами, у хронологічній послідовності.

Українська література в 10–11 класах вивчається **в жанрово-тематичному розмаїтті, із залученням біографій письменників** у найпоказовіших, найцікавіших фрагментах.

Програму структуровано за окремими тематичними розділами й підрозділами: «Розстріляне відродження» («Літературний авангард», «Поетичне самовираження», «Київські неокласики», «Прозове розмаїття», «Модерна драматургія»), «Перлини західноукраїнської літератури», «Під чужим небом», «Воєнне лихоліття», «Літературне шістдесятництво», «Митець і суспільство», «Стоїчна українська поезія», «Сучасна українська література».

22.08.2019

Українська література 10-11 клас

Рубрики програми

У рубриці «Зміст навчального матеріалу» запропоновано необхідні вступні тези до кожного розділу чи підрозділу, коротку характеристику творчості письменника, анотації до творів, що враховують сучасні літературознавчі оцінки. названо необхідні для предметного розгляду текстів нові теоретичні поняття.

У програмі подано також **стилі огляди літературного процесу** в різні періоди розвитку української літератури. **Але на них не виділено спеціальних годин**, вони служать лише преамбулою до вивчення творчості письменників, тому вчитель на свій розсуд може обирати з них найголовніше.

Навчання в 10 та 11 класах закінчується уроками: «**Література рідного краю**» (2), «**Узагальнення та систематизація вивченого**»(3), які дають широкий простір для вибору як учителя, так і учнів. Ознайомлення з літературою рідного краю відбувається впродовж року.

22.08.2019

Українська література 10-11 клас

Рубрики програми

Рубрика **«Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності»** містить перелік знань, умінь, навичок, ціннісних ставлень (предметні і ключові компетентності, емоційно-ціннісне ставлення), які передбачено сформулювати в учнів під час вивчення певної теми, підтеми.

У рамках рубрики зазначено **твори для вивчення напам'ять** (поезії П.Тичини, Є.Плужника, М.Рильського, М.Вінграновського, Л.Костенко. В.Стус).

Відомості з теорії літератури (ТЛ) про художні засоби, жанри, літературознавчі поняття тощо, необхідні під час розгляду художнього твору, учні мають засвоїти лише на початковому, доступному рівні.

22.08.2019

Українська література 10-11 клас

Рекомендаційні рубрики

У старшій школі задля осучаснення змістового компоненту програми та актуалізації її компетентнісного підходу навчання української літератури відбувається у форматі:

- **загального мистецького контексту (МК)**, у якому можна розглядати художній твір серед творів інших видів мистецтва (живопису, музики, кіномистецтва, скульптури тощо);
- **міжпредметних зв'язків (МЗ)** з історією, зарубіжною літературою, українською мовою, інформатикою тощо.

Наприкінці програми для кожного класу подано **орієнтовні списки літератури для додаткового (самостійного) читання.**

22.08.2019

Українська література 10-11 клас

Розподіляємо час

Запропонована кількість часу на вивчення кожного розділу, теми є орієнтовною, учитель може її змінювати (у межах 70 годин).

Резервний час можна використовувати для:

- збільшення кількості годин на вивчення окремого твору
- для уроків розвитку мовлення
- контрольного оцінювання
- різних видів творчих та інших робіт (екскурсій, диспутів, семінарів тощо)
- ознайомлення із творами з рубрики «Сучасна українська дитяча й підліткова література» (СЛ)

Було	Год.	Стало	Год.
Українська література 1920 – 1930 рр. Вступ. Поезія. Павло Тичина. Михайль Семенко. “Київські неокласики” (Максим Рильський, Микола Зеров). Євген Плужник	10	Вступ. “Розстріляне відродження”. Літературний авангард	2
		Поетичне самовираження. Павло Тичина. Євген Плужник	4
		“Київські неокласики”. Максим Рильський	2
Проза. Микола Хвильовий. Юрій Яновський. Валер’ян Підмогильний. Остап Вишня	11	Прозове розмаїття. Микола Хвильовий. Юрій Яновський. Валер’ян Підмогильний. Остап Вишня	10
Драматургія. Микола Куліш	3	Модерна драматургія. Микола Куліш	3
Українська література за межами України. Б.-І. Антонич. Осип Турянський	5	Перлини західноукраїнської літератури. Б.-І. Антонич. Осип Турянський	4
Еміграційна література. Євген Маланюк. Іван Багряний.	4	Під чужим небом. Євген Маланюк. Олесь Гончар. Іван Багряний	5
Українська література другої половини ХХ – ХХІ століть. Василь Симоненко. Дмитро Павличко. Іван Драч. Микола Вінграновський. Ліна Костенко. Василь Стус	27	Воєнне лихоліття. О.Довженко	5
Проза другої половини ХХ століття. Олесь Гончар. Григор Тютюнник. Валерій Шевчук.	7	Літературне “шістдесятництво”. В. Симоненко. Д.Павличко. І.Драч. М.Вінграновський. Г. Тютюнник	6
Українська історична проза. Павло Загребельний	5	Митець і суспільство. Ліна Костенко.	5
		Стоїчна українська поезія. Василь Стус	2
Сучасна українська література	2	Сучасна українська література	5

Тема	Вилучено	Додано
Літературний авангард		ТЛ. Урбанізм
Євген Плужник	“Для вас, історики майбутні”, “Річний пісок”	
Максим Рильський	“Молюсь і вірю”	
Юрій Яновський	“Шаланда в морі”, “Дитинство”	“Майстер корабля”. ТЛ. Урбаністичний роман
Валер'ян Підмогильний		ТЛ. Художній час і простір, умовність зображення.
Остап Вишня		“Письменники”
Богдан-Ігор Антонич		“Коляда”
Євген Маланюк	“Стилет чи стилос” , “Під чужим небом”	“Уривок з поеми”, “Напис на книзі віршів”
Олесь Гончар	“За мить до щастя”, “Залізний острів”	“Модри Камінь”. ТЛ. Новела (поглиблено)
Іван Багряний		ТЛ. Пригодницький роман
Олександр Довженко	“Україна в огні”	“Щоденник”
Дмитро Павличко		“Я стужився, мила, за тобою...”
Микола Вінграновський	“Синьорито акаціє...”	“У синьому небі я висіяв ліс”
Ліна Костенко	“Українське альфреско”. “Я вранці голос горлиці люблю”	“По сей день Посейдон посідає свій трон”
Василь Стус	“О земле втрачена, явися”, “Як добре те, що смерті нге боюся я”	“Крізь сотні сумнівів я йду до тебе”. ТЛ. Екзистенційні ідеї в художньому творі

22.08.2019

НЕМА

«Маруся» Г. Квітка-Основ'яненка,
«Гайдамаки» Т. Шевченка,
» Гімн » І. Франка,
«Земля» О. Кобилянська,
«Молюсь і вірю» М. Рильський,
«Київ-традиція» М. Зеров,
«Дитинство» Ю. Яновський,
«Україна в огні» О. Довженко,
«Залізний острів» О. Гончар,
«Як добре те, що смерті не боюсь
я», «О земле втрачена, явився!...
«В. Стус,
«Українське альфреско» Л.
Костенко.

Українська література ЗНО

ВНЕСЕНО

«Захар Беркут» І. Франка
«Камінний хрест » В. Стефаник,
«Valse mélancolique» О. Кобилянська,
«У теплі дні збирання винограду» М.
Рильський,
«Майстер корабля» Ю. Яновський,
«Лебеді материнства» В. Симоненко,
«Наша мова» В. Голобородько,
«Модрі Камінь» О. Гончар,
«Господи, гніву пречистого» В. Стус,
«Два кольори» Д. Павличко.

Також школярі можуть сфокусуватися
тільки на 1 і 4 частини роману «Хіба
режуть воли» Панаса Мирного, інші
частини виносити на тестування не
будуть.

22.08.2019

Українська література 10-11 клас

ДОДАНО З ТЕОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ

Урбанізм - напрям у літературі, що оспівує життя великого промислового і торговельного міста.

Урбаністичний роман – це великий за обсягом епічний твір, у якому порушується урбаністична проблематика, зображується місто, життя його мешканців.

Специфіка художнього простору полягає в тому, що він є художньо-відображеним простором і має етичний зміст. Митець у своєму творі, відтворюючи реальний простір, формує певний художній простір, у якому відбуваються події. Цей простір може бути охоплювати кілька країн або виходити за межі земної планети, або ж навіть звужуватися до тісних меж однієї кімнати.

Художній час є способом існування мистецтва, одним із засобів оволодіння соціальним та індивідуальним часом, його відтворення та творення, збереження та перетворення. У ХХ ст. поширюється вільна (монтажна) форма композиції літературних творів, майже одночасно з'являються безсюжетна література, безпредметний живопис, атональна музика.

Елітарна література — один з двох потоків сучасного літературного процесу. Елітарні твори вирізняються інтелектуальною та естетичною ускладненістю, наявністю багатого підтексту та зашифрованої образності. Часто суттєву роль у них відіграють літературний і культурний контексти. Така література розрахована на читача, який має певний рівень внутрішньої культури та освіти, орієнтується в літературному процесі, опанував літературознавчу термінологію. У цих творах порушуються філософські та загальнолюдські проблеми, а також наявні широкі інтертекстуальні зв'язки

Масова література — розважальна й дидактична белетристика, яку друкують великим накладом і яка є складовою «індустрії культури». Такі твори передбачають спрощене, комфортне читання. Їх типові ознаки — пригодницький або звульгаризований романтичний сюжет, який має зовнішню напружену динаміку і часто щасливий фінал. До масової літератури належать бульварні, лубкові, любовні, детективні,

22.08.2019

Домашнє завдання

Згідно з Державними санітарними правилами і нормами влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу (ДСанПіН5.5.2.008-01), **обсяг домашніх завдань з усіх предметів має бути таким, щоб витрати часу на їх виконання не перевищували у 11 класі 4 години.**

Наприклад: якщо за розкладом шість уроків, то на виконання домашнього завдання з кожного предмета десятикласник може витратити 40 хвилин (4 години * 60 хвилин : 6 навчальних предметів = 40 хвилин).

Про обсяг і характер домашніх завдань учнів загальноосвітніх навчальних закладів (Лист Міністерства освіти і науки України від 29.10.07 № 1/9-651) <http://gapon.te.ua/informatsiina-platforma/materialy-monu/otsiniuvannia/item/476-uchyteliu-uml-otsiniuvannia-navchalnykh-dosiahmen-vedennia-shkilnoi-dokumentatsii>

22.08.2019

Українська мова 10-11 клас
Фронтальні та індивідуальні
види контрольних робіт

Фронтальні та індивідуальні види контрольних робіт у 10-11 класах

Рівень	Рівень стандарту		Філологічний рівень	
Фронтальні види контрольних робіт				
Форми контролю	I	II	I	II
Перевірка мовної теми	2	2	3	3
Письмо:	2	3	1	1
есе				
переказ	-	-	1	1
твір	-	-	1	1
Індивідуальні види контрольних робіт				
Говоріння:	1	-	1	-
діалог				
усний переказ	1	-	1	-
усний твір	-	1	-	1

У таблицях зазначено мінімальну кількість фронтальних видів контрольних робіт, учитель на власний розсуд має право збільшувати цю кількість залежно від рівня підготовленості класу, здібностей конкретних учнів, умов роботи тощо.

22.08.2019

**Українська література 5-11 клас
Обов'язкові види контрольних робіт**

Обов'язкова кількість видів контролю з української літератури у 5–9 класах

Класи	5		6		7		8		9	
	I	II								
Семестри										
Контрольні роботи у формі: контрольного класного твору;	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3
виконання інших завдань (тестів, відповідей на запитання тощо)	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Уроки розвитку мовлення* (у+п)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Уроки позакласного читання	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Перевірка зошитів	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5

Обов'язкова кількість видів контролю з української літератури в 10–11 класах

Семестри	I	II	I	II
Рівні	стандарту		профільний	
Контрольні роботи у формі: контрольного класного твору*;	3	3	4	4
виконання інших завдань (тестів, відповідей на запитання)	1	1	1	1
Уроки розвитку мовлення**	2 (у+п)	2 (у+п)	2 (у+п)	2 (у+п)
Уроки позакласного читання	1	1	2	2
Перевірка зошитів	4	5	4	5

22.08.2019

Контрольні роботи

Кількість фронтальних та індивідуальних видів контрольних робіт з української мови зменшено.

З метою уникнення перевантаження учнів, для об'єктивного оцінювання їхніх навчальних досягнень **знято з фронтальних видів контрольних робіт аудіювання та читання мовчки**, однак такі види робіт можна і треба проводити як навчальні.

Зазначені зміни є початком до поступового переформатування видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання мовчки) відповідно до вимог Програми міжнародного оцінювання учнів – PISA, що оцінює читацьку грамотність учнів, визначає здатність особи до широкого розуміння тексту, пошуку нової інформації, осмислення й оцінювання змісту та форми тексту тощо.

22.08.2019

Контрольні роботи

Мінімальну кількість фронтальних видів контрольних робіт учитель на власний розсуд має право збільшувати, що залежить від рівня підготовленості класу, здібностей конкретних учнів, умов роботи тощо.

Фронтально оцінюються диктант, письмовий переказ і письмовий твір (навчальні чи контрольні види робіт), мовні знання й уміння, запис яких здійснюється на сторінці «Зміст уроку» класного журналу.

Індивідуально оцінюються говоріння (діалог, усний переказ, усний твір) і читання вголос. Для цих видів діяльності не відводять окремого уроку, проте на початку семестру визначають окрему колонку без дати на сторінці «Облік навчальних досягнень» класного журналу.

22.08.2019

Контрольні роботи

У I семестрі проводять оцінювання таких видів мовленнєвої діяльності, як усний переказ, діалог.

У II семестрі - усний твір і читання вголос (останній вид контролю здійснюється лише у 5–9 класах).

Результати оцінювання говоріння (діалог, усний переказ, усний твір) і читання вголос протягом семестру **виставляють у колонку без дати й ураховують у семестрову оцінку**, тому доцільно ці колонки у класному журналі створити на початку семестру.

Повторне оцінювання із зазначених видів мовленнєвої діяльності не проводять.

22.08.2019

Контрольні роботи

- Перевірка мовних знань і вмінь здійснюється за допомогою завдань, визначених учителем (тестові завдання, диктант тощо), що залежить від змісту матеріалу, який вивчено.
- Диктант проводять за традиційною методикою упродовж уроку.
- На виконання тестових завдань з УМЛ відводять орієнтовно 20 - 25 хвилин уроку, решту уроку можна використати на виконання завдань для навчання аудіювання, читання мовчки.
- Методичні рекомендації щодо **використання тестових технологій в процесі вивчення української мови** в загальноосвітніх навчальних закладах (лист МОН України від 9.12.06 № 1/9-795)). URL: <http://gapon.te.ua/informatsiina-platforma/materialy-monu/otsiniuvannia/item/114-iz-dodatku-do-lysta-monu-1-9-795-vykorystannia-testovykh-tekhnologii-na-urokakh-uml>
- Середнім арифметичним оцінок за зміст і грамотність є оцінка за контрольний твір та переказ, яку виставляють в колонці з датою написання роботи (напис «Твір», «Переказ» у колонці не роблять).

22.08.2019

Контрольні роботи

- Перевірка різних видів мовленнєвої діяльності у 5 – 11 класах здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання
- Наказ Міністерства освіти і науки від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження **орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів** із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти». URL: <http://gapon.te.ua/informatsiina-platforma/materialy-monu/otsiniuvannia/item/113-dodatok-2-do-nakazu-monu-1222-otsiniuvannia-navchalnykh-dosiahnen-uchniv-ukrainska-mova-i-literatura>
- За умови відсутності учня на одному зі спарених уроків під час написання контрольного твору, переказу учителю рекомендуємо підготувати індивідуальне завдання для виконання його учнем упродовж одного уроку.
- Оскільки уже набрав чинності оновлений правопис української мови, то **допустимими є вимоги обидвох варіантів українського правопису.**

22.08.2019

Контрольні роботи

- Можливі види контрольних робіт з української літератури: тест; відповіді на запитання; контрольний літературний диктант; анкета головного героя; комбінована контрольна робота; письмовий контрольний твір.
- **На виконання тестових завдань відводиться орієнтовно 20 - 25 хвилин уроку**, решту уроку можна використати на виконання завдань творчого характеру
- На письмові контрольні твори відводимо 2 уроки.
- Учням слід пропонувати написати твори у формі есе, міні-творів щодо розкриття певної проблеми чи образу програмового тексту тощо. Це розвиватиме самостійне творче мислення учнів і дасть їм можливість виконати роботу протягом одного уроку.
- **Домашній контрольний твір не є обов'язковою формою контролю з української літератури.**

22.08.2019

Контрольні роботи

- Оцінка за контрольний твір з української літератури є середнім арифметичним за зміст і грамотність, її виставляють у колонці з датою написання роботи.
- Напис у журнальній колонці «Твір» не роблять.
- Під час виведення єдиної оцінки за письмову роботу до кількості балів, набраних за зміст переказу чи твору, додають кількість балів за мовне оформлення, а їхню суму ділять на 2.
- Якщо частка не є цілим числом, то її округлюють у бік більшого числа (на користь учня): 3 – 4 : «7», МО – 3 – 5 : «8» = 8 балів

22.08.2019

Контрольні роботи

- У кожному семестрі обов'язковим є проведення двох уроків розвитку мовлення: одного уроку усного розвитку мовлення, а другого – письмового. Умовне позначення в таблиці – (у + п).
- За письмовий вид роботи - виставляти всім учням, за усний – кількості учнів, які відповідали протягом уроку.
- Оцінку за читання напам'ять поетичних або прозових творів з української літератури виставляють у колонку *без дати з написом «Напам'ять»*.
- *Перевірку контрольних робіт учитель здійснює в термін до наступного уроку.*
- Аналіз результатів контрольних письмових творів і переказів, а також контрольних диктантів учні виконують у робочих зошитах.

22.08.2019

Зошити

Кількість робочих зошитів з української мови за класами:

5 – 9 класи – по два зошити;

10 – 11 класи – по одному зошиту.

Для контрольних робіт з української мови в усіх класах використовують по одному зошиту.

Під час перевірки зошитів з мови враховують наявність різних видів робіт, грамотність, охайність, уміння правильно оформити роботи.

У разі відсутності учня на уроках протягом місяця рекомендуємо в колонці за ведення зошита зазначати н/о (нема оцінки).

Оцінку за ведення зошита з української мови й літератури виставляють у кожному класі окремою колонкою в журналі раз на місяць і враховують як поточну до найближчої тематичної.

Під час оцінювання зошита з української літератури слід враховувати наявність різних видів робіт; грамотність (якість виконання робіт); охайність; уміння правильно оформлювати роботи (дотримання вимог орфографічного режиму). У разі відсутності учня на уроці протягом місяця рекомендуємо в колонці за ведення зошита зазначати н/о (нема оцінки).

22.08.2019

Тематичні і семестрові оцінки

Тематичну оцінку виставляють на підставі поточних оцінок з урахуванням контрольних робіт.

Семестрову – на основі тематичного оцінювання та результатів оцінювання певного виду діяльності: говоріння (діалог, усний переказ, усний твір) або читання вголос.

Якщо дитина прохворіла частину семестру, пропустила, наприклад, одну тематичну, не має оцінки за якийсь вид мовленнєвої діяльності, то **оцінка за семестр виводиться на розсуд учителя в залежності від динаміки особистих навчальних досягнень учня** (учениці), важливості пропущеної теми чи теми, за яку учня (ученицю) атестовано, (тривалість вивчення, складність змісту, ступінь узагальнення матеріалу). За таких умов оцінка за семестр може бути такою, як тематична (якщо вона одна), або знижена на кілька балів (на розсуд учителя) .

22.08.2019

Факультативи

У Методичних рекомендаціях щодо вивчення української мови в загальноосвітніх навчальних закладах у 2013/2014 навчальному році уміщено роз'яснення щодо організації такої роботи у закладі освіти, зокрема:

- мінімальна наповнюваність груп при проведенні факультативних занять у ЗНЗ міської місцевості становить 8 учнів, сільської місцевості – 4 учні (за умови меншої кількості учнів, можна запровадити для учнів міжкласні та міжшкільні факультативи, курси за вибором);
- факультативи розраховані на 9 – 17 годин опрацювання, мають «статус» необов'язковості, коли учень хоче перевірити власні нахили, здібності й уподобання;
- програма курсу за вибором розрахована на 35 годин на рік (одна година на тиждень), ці заняття є обов'язковими для відвідування учнями, які його обрали, від початку навчального року до завершення (робота учнів у кінці навчального року має бути оцінена)

22.08.2019

Програми факультативів
Підручники
Календарно-тематичне планування

[Про переліки навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2019/2020 навчальному році \(лист МОН № 1/9-365 від 10.06.19 року\)](#)

Навчальні програми курсів за вибором факультативів
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-kursiv-za-viborom-fakultativiv>

[Чинні програми факультативів з української мови](http://gapon.te.ua/informatsiina-platforma/materialy-monu/prohramy-fakultatyviv)
<http://gapon.te.ua/informatsiina-platforma/materialy-monu/prohramy-fakultatyviv>

[Електронні підручники з української мови 11 клас \(2019\)](#)
[Електронні підручники з української літератури 11 клас \(2019\)](#)

[Орієнтовний календарно-тематичний план з української мови для 11 класу \(рівень стандарту\).](#)

22.08.2019

ПАМ'ЯТНІ ДАТИ 2019 РОКУ

- **100 років тому (1 січня 1919 року)** Директорія УНР видала Закон «Про державну мову в Українській Народній Республіці», який визначив українську мову як державну
- **400 років** з часу виходу "Граматики" Мелетія Смотрицького - першого повного видання церковнослов'янської мови в українській редакції (**1619 р.**)
- **25 квітня 2019 року** Верховна Рада ухвалила історичний закон про державну мову – №5670-д [“Про забезпечення функціонування української мови як державної”](#)
- **3 липня 2019 року** ухвалено нову редакцію правопису - [Український правопис 2019](#)
- **9 вересня - 250 років** з дня народження Івана Котляревського (1769-1838), письменника, поета, драматурга, громадського діяча, основоположника сучасної української літератури;
- **28 жовтня - 30 років тому (1989р.)** Верховною Радою УРСР затверджено Закон про державний статус української мови